

Vinterarrangemang där transfers med snöskoter ingår

Snöskotern är ett vardagligt redskap på många håll i Snösverige, och används av en del ekoturismarrangörer för transporter av materiel eller varor, samt transfers med deltagare till och från arrangemangen. Samtidigt orsakar skotertrafiken i Sverige stora störningar med avgasutsläpp och buller. Dessutom förbrukar de mycket bränsle. Här ställer märkningen mycket höga krav på maskinernas miljöanpassning, på det sätt de körs och på arrangörens ansvar.

Avgörande är att bäst miljöanpassade teknik används vad gäller maskiner (idag 4-taktsmotorer), bränslen och oljor, att en ansvarig guide leder transporten, att det rör sig om små grupper, och att körning bara sker längs godkända skoterleder och i tillåtna områden. Före start måste deltagarna mycket noga informeras om vilka regler som gäller.

Klassisk skotersafari kan inte Naturens Bästa-märkas. Där hörs det dessutom redan på namnet att det mer gäller en motorfordonsupplevelse än en naturupplevelse.

Märkningskommittén kommer att vara mycket restriktiv mot arrangemang som inte mycket noga följer dessa krav, eller som orsakar klagomål från andra intressen på trakten.

Grundkriterier:

Arrangören:

- B7.1.1 Arrangören har en miljökonsekvensbeskrivning samt en åtgärdsplan för den påverkan skotertransporterna förorsakar.

Arrangemanget:

- B7.2.1 Skoter används enbart för materieltransport, spårning, säkerhetsbackup och transfer.
- B7.2.2 Samtliga skotrar är av typen ”miljöskotrar” (de enda kända då detta skrivs har 4-taktsmotorer).
- B7.2.3 Körning sker i enlighet med Terrängkörningslagen och Terrängkörningsförordningen. Lokala zoneringsbestämmelser eller rekommendationer följs.
- B7.2.4 Ansvarig guide finns med hela tiden under transferen. Denne innehar skoterbevis och kan bivackering, kan laga enklare fel på skotrarna som kan uppstå under transporten, kan Första hjälpen ABC och har kunskaper i livräddning vid isolycka och i hur man hanterar köldskador.
- B7.2.5 Gruppstorlek max 8 skotrar inklusive guidens.
- B7.2.6 Samtliga deltagare som kör skoter under transferen har körkort utfärdat senast 1/1-2000, eller förarbevis för skoter, enligt Vägverkets föreskrifter om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter.
- B7.2.7 Information om lämplig utrustning ges samtliga deltagare före resan. Lämplig personlig utrustning (skoteroverall, ögon/ansiktsskydd, mössa, handskar, skor) erbjuds samtliga deltagare som så önskar.
- B7.2.8 Deltagarna får den information de behöver för att förstå hur man på ett säkert och varsamt sätt kör skoter, och guiden ser till att de följer dem. Absolut ingen buskörning sker.

Bilaga 7

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B7.3.1 Skotrarna uppfyller bullerkravet på lägre än 73 dBA (enligt Miljöbalkens så kallade 15 miljömål).

Grott- och gruvturer

Sverige har förmånen att ha ett antal fantastiska kalkstensgrottor som ger bra möjligheter till spännande grotutforskningsäventyr. Men grottmiljöerna är relativt ömtåliga. Därför genomförs ekoturismarrangemang i grottor med en stor respekt, försiktighet och kunskap, för att inte förstöra eller slita på de unika formationerna och livet inne i grotterna. Här finns också ett antal gamla gruvor med intressant natur- och kulturhistoria.

Naturens Bästa-arrangörer som anordnar grott- eller gruvturer har kunniga guider, hög säkerhet och små grupper på sina arrangemang. Förutom information om geologin, får kunden även kunskap om eventuell fauna och flora inne i och runtomkring grottan/gruvan, hur den påverkar den omkringliggande naturen och om vad som är viktigt att tänka på för att grottan/gruvan ska kunna bevaras intakt. Säkerhetsfrågorna har förstås mycket hög prioritet.

Grundkriterier:

Arrangören:

- B8.1.1 Arrangören följer noggrant bestämmelser och regler vad gäller naturskydd, eldning, fågelskyddsområden m.m som råder i området kring grottan/gruvan.
- B8.1.2 Arrangören har kontakt och samarbete med Svenska Speleologförbundet och eventuell lokal grottförening.
- B8.1.3 Arrangören är aktiv i arbetet med att bevara grotterna som används.
- B8.1.4 Arrangören har en räddningsplan som är förankrad hos Räddningstjänsten och guiderna är väl pålästa vad gäller räddningsplanen.
- B8.1.5 Om grottan används regelbundet, gör Arrangören en årlig inventering vad gäller eventuellt slitage.

Arrangemanget:

- B8.2.1 Arrangören har god kunskap om grottan/gruvan där Arrangemanget äger rum, samt om naturen runt omkring.
- B8.2.2 Arrangören har en plan för hur Arrangemanget inte ska skada grottan/gruvan och området kring denna. Arrangemanget bedrivs på ett sätt som inte stör fauna, flora och unika geologiska företeelser i grottan/gruvan.
- B8.2.3 Arrangemanget leds av kunniga grottguidar med dokumenterad erfarenhet i ämnet.
- B8.2.4 Deltagarna informeras ingående innan de kommer, vad gäller grottarrangemanget, samt vilken utrustning de behöver och vad som krävs av dem fysiskt och psykiskt (risk för klaustrofobi).
- B8.2.5 Arrangören tillhandahåller deltagarna utrustning i form av: hjälm, skyddskläder och lampor.
- B8.2.6 I sådana delar av grottan där risk kan finnas att man med karbidlampa sotar ned, används istället elektriskt ljus.

Bilaga 8

- B8.2.7 Arrangören ser till att inga karbidrester lämnas kvar i grottan.
- B8.2.8 Ingen deltagare släpps på egen hand i grottan/gruvan.
- B8.2.9 Guiderna är kunniga i grottans/gruvans uppbyggnad, struktur och eventuell fauna och flora. I Arrangemanget tas hänsyn till detta.
- B8.2.10 Kommunikationsmedel (mobiltelefon och/eller MRG) med lämplig täckning finns med under Arrangemanget.

Bonuskriterier:

Arrangören:

- B8.3.1 Arrangören gör en årlig inventering av floran och faunan i och kring grottan/gruvan.
- B8.3.2 Arrangören är delaktig i karteringsarbetet i den grotta/grottor där man bedriver Arrangemang.
- B8.3.3 Arrangören är medlem i Svenska Speleologförbundet.

Arrangemanget:

- B8.4.1 Guider är medlemmar i Svenska Speleologförbundet.

Information:

www.speleo.se

Ekoturism med fartyg

Vattnet har sedan årtusenden tillbaka använts som farväg. Båtliv och sjöfart är än idag viktiga delar av vårt lands kultur, historia och ekonomi. Sjöfart och båttrafik är en självklar del av vardagslivet vid kuster, älvar, åar och sjöar. Inte bara för handel, transporter och fiske, utan i allt större grad också för fritids- och nöjesändamål. Antalet fritidsbåtar har aldrig varit större. Båtlivet skapar tillgänglighet och möjligheter för fler att njuta av naturen vid alla större vatten. Även inom ekoturismen har sjöfart och båttrafik på många håll en självklar betydelse.

Samtidigt har all båttrafik liksom andra transportmedel en inte oväsentlig miljöpåverkan. Främst genom skadliga utsläpp i vatten och luft, genom bullereffekter, och risker för störningar i känsliga områden. Tendensen inom turismen till alltför stora grupper och fartyg är oroande, och medför dessutom en på många sätt sämre upplevelsekaraktär för gästen.

Naturens Bästas arrangörer inser detta och försöker att kraftigt minska och helst förhindra sådana skador och nackdelar, så långt det är praktiskt/ekonomiskt möjligt. Med en ansvarskännande befälhavare och besättning, klokt använd maskin- och bränsleteknik, väl valda platser för landstigning, lagom stora grupper och kanske en eller fler duktiga guider ombord, kan kunderna få tillgång till fantastiska natur- och kulturvärden vid våra vatten, på ett sätt som orsakar mycket lite slitage, särskilt i förhållande till det antal personer som deltar. I synnerhet när man jämför med om många av dem istället skulle ha rört sig i egna båtar och gjort strandhuggen på egen hand.

De bland Naturens Bästas arrangörer som använder båtar och fartyg, anlitar pålitliga underleverantörer som har besättning med goda kunskaper om de farvatten i vilka man rör sig. Arrangören väljer i första hand underleverantörer som har fartyg med miljömässigt utvecklad teknik och drift, eller fartyg som har ett stort kulturhistoriskt värde.

Ett miljöproblem för all turism med fartyg är att samhället nästan helt saknar infrastruktur i form av mottagningsresurser för källsorterat avfall, latrintömning och oljevattenspill, även i många större transporthamnar och fritidsbåthamnar. Svårigheten att få tag i miljöklassat fartygsbränsle annat än i storstädernas centrum är ett annat problem. Dessa kriterier har vi försökt skraddarsy så att de anpassar sig till den verklighet som finns, samtidigt som vi försöker visa på den riktning som miljöanpassningen måste ta.

Både båtar och fartyg kallas i kriterierna nedan för fartyg, och de delas upp i två kategorier, i enlighet med Sjöfartsverkets definitioner:

- Fartyg under sex meter.
- Fartyg över sex meters längd.

Kriterier för bägge fartygskategorierna:

Grundkriterier:

Arrangören:

- B9.1.1 Arrangören och underleverantören följer noggrant bestämmelser och regler vad gäller naturskydd, landstigningsförbud, eldning, fågel- och sälskyddsområden.
- B9.1.2 Arrangören har i sin miljöplan en åtgärdsplan för att så långt som möjligt minska den påverkan som fartygstransporterna under de egna arrangemangen kan ha på natur och miljö.

Bilaga 9

- B9.1.3 Arrangören eller underleverantören har en god kommunikation med Länsstyrelsens naturvårdsenhet, och/eller lokal naturvårdsorganisation eller exempelvis Skärgårdsstiftelsen, Upplandsstiftelsen, eller Västkuststiftelsen.

Arrangemanget:

- B9.2.1 Fartyg som används körs så skonsamt som möjligt, både ur miljö- och upplevelsesynpunkt.
- B9.2.2 Fartyg som används framföres i högst 25 knop, men givetvis inte fortare än att fartyget hinner gira för sjöfågel, säl, medtrafikanter, grund eller andra hinder.
- B9.2.3 Arrangemanget har alltid en person som fungerar som guide ombord. Detta kan vara befälhavaren eller en guide från Arrangören. Denne är kunnig om, och berättar om farvattens fauna, geologi, kulturhistoria och strandflora.
- B9.2.4 Eventuell guide har ett bra samarbete med besättningen, vilket säkrar deltagarnas upplevelsekaraktär och säkerhet.
- B9.2.5 Såväl befälhavaren som eventuella guider har god lokalkännedom. Arrangemangets fartyg körs av besättning som är kunnig om de farvatten i vilka man rör sig.
- B9.2.6 Besättningen är kunnig i säkerhets- och räddningsplaner ombord.
- B9.2.7 Allt avfall källsorteras och lämnas till återvinning, eller motsvarande, där mottagningsapparaten och infrastrukturen i land fungerar för detta.
- B9.2.8 Fartyget uppfyller bullerkravet på lägre än 75 dBA vid användning av bensenmotor, eller lägre än 78 dBA vid användning av dieselmotor.
- B9.2.9 Arrangören tillhandahåller sjösjukepiller/plåster för deltagare som behöver det.
- B9.2.10 VHF eller mobiltelefon med tillfredsställande täckning finns ombord.
- B9.2.11 Oljehaltigt slagvatten från motorrummet släpps inte ut i farvattnet, utan tas om hand och lämnas till miljöstation för farligt avfall.
- B9.2.12 Fartyget bottenmålas med bottenfärg som är godkänd av Kemikalieinspektionen eller som verkar på fysikalisk väg.

Bonuskriterier:**Bilaga 9**Arrangemanget:

- B9.4.1 Fartyget uppfyller bullerkravet på lägre än 73 dBA, enligt "Naturvårdsverkets 15 miljömål".
- B9.4.2 Fartyget har så kallad "Individuell Blå flagg" genom Håll Sverige Rent.
- B9.4.3 Utöver befälhavaren finns kunnig guide med under hela färden.
- B9.4.4 Befälhavaren eller besättningen är kunniga om farvattnens fauna, geologi och strandflora.
- B9.4.5 Fartyget har ett klart kulturhistoriskt värde.
- B9.4.6 Latrin tas om hand ombord och lämnas till miljödepåer iland.
- B9.4.7 Fartyget har "Kulturhistorisk märkning" eller "T-märkning/Traditionsfartyg".
- B9.4.8 Fartyget har radar.
- B9.4.9 Arrangemangets fartygsansvarige deklarerar till Arrangören drivmedelsåtgången per passagerarkilometer.
- B9.4.10 Till fartygets motorer används särskilt effektiva oljefilter som starkt minskar oljebytesbehovet (se t.ex. www.europafilter.se)

Bilaga 9

Extra kriterier för fartyg över sex meter:

Grundkriterier

Arrangemanget:

- B9.6.1 Fartyg som används är godkända av Sjöfartsinspektionen.
- B9.6.2 Arrangemanget har ett noga valt max-antal passagerare, beroende på Arrangemangets och landstigningsplatsernas karaktär. Den valda gruppstorleken orsakar inte störningar eller onödigt slitage på eller vid landstigningsplatserna, och heller inte för stor trängsel ombord, vilket annars sänker upplevelse kvaliteten för deltagarna.
- B9.6.3 Fartyg som ska föra mer än 12 deltagare har giltigt nationellt passagerarfartygscertifikat.
- B9.6.4 Mindre båtar från ett större fartyg släpps bara iväg med en särskild ansvarig person ombord, och med flyt/räddningsvästar till samtliga deltagare.
- B9.6.5 Vid stillaliggande förtöjs fartyget och framdrivningsmaskineriet stoppas.
- B9.6.6 Gällande fartområden respekteras.
- B9.6.7 Vid Arrangemang med över 12 deltagare har fartyget en giltig P&I (Protection and Indemnity) försäkring.

Bonuskrav:

Arrangemanget:

- B9.8.1 Arrangemangets fartygsansvarige deklarerar hur mycket drivmedel som går åt per passagerarkilometer.

Information:

www.sjofartsverket.se